

Wat overblijft ...

door Luc Hessel – augustus 2022

Op mijn leeftijd word ik als 'ervaringsdeskundige' wel eens gevraagd om een lezing te houden over de uitdaging 'hoe zinvol oud worden'... De waarden die in onze samenleving voorop staan – de cultus van het jong zijn en de 'strakke' lichamen, prestatie en efficiëntie, toekomstgericht denken, de digitale wereld – bemoeilijken het aanvaardingsproces van het oud worden. Zonder een toenemende verinnerlijking en overgave aan de eindigheid van het leven is oud worden psychologisch bijna niet te dragen.

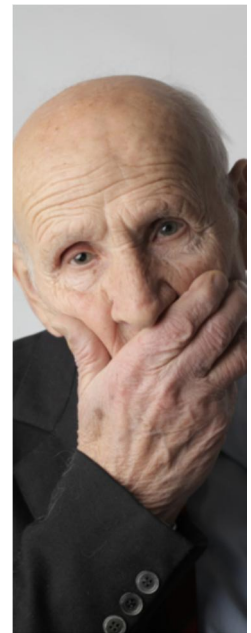
Op vandaag wordt wel eens het onderscheid gemaakt tussen 'jong senioren' (65-70 jaar) en senioren (70-80 jaar). Echt bejaard ben je pas vanaf je tachtigste, een leeftijdsgroep waartoe ik reeds sinds enkele jaren behoor ... Tot mijn eigen verbazing!

Mijn seniorentijd was bijzonder ontspannen en genietbaar. Wellicht een van de mooiste periodes uit mijn leven. Gespaard gebleven van grote lichamelijke ongemakken, niets dat nog moet, een gevoel van zinvolheid bij hetgeen ik nog kan doen, rustig zelf de tijd kunnen nemen voor wat op me afkomt. Een verstilde geloofsbeleving en bovenal mij liefdevol omringd weten, met Linda aan mijn zijde.

Vooruitblikkend kijk ik recht in de ogen van wat mij mogelijks te wachten staat: een (geleidelijke) lichamelijke aftakeling, een afname van mijn geestelijke en intellectuele mogelijkheden, een zorg-afhankelijkheid, een ongeneeslijke ziekte ... Ben ik bang daarvoor? Ik zou mezelf voor de gek houden als ik daar niet bevestigend op antwoorden zou. Toch hoop ik erop om meer en meer in staat te zijn tot een bewuste overgave aan mijn eindigheid en de dood als mijn uiteindelijke bestemming gelovig te kunnen aanvaarden.

Hier stoot ik op de mogelijkheid om op een bepaald moment euthanasie aan te vragen. Indien mijn lichamelijke of geestelijke toestand zo is aangetast dat er geen hoop meer is op genezing wil ik geen levensverlengende behandeling, enkel comfort behandeling of palliatieve zorg. Dat is voor mij duidelijk. Of ik ooit euthanasie zou wensen? Principieel sluit ik dat niet uit, ook niet voor mezelf. Veel zal afhangen van de concrete omstandigheden. Kan mijn beslissing al dan niet megedragen worden door nabije mensen? Toch heb ik mijn twijfels. „Moet je zelf het licht uitdoven of laat ik het uitdoven, vanuit een gelovig besef dat het leven een gave is dat ikzelf niet zomaar afbreek?

Hoe dan ook, oud worden is een levensfase waarin niet alleen verval en verlies te incasseren valt, maar waarin ook nog winst mogelijk is: een groeiende zelfrelativering,

onthechting, mildheid, wijsheid...Het ego dat zich open plooit als een bloem naar het licht.
"Niet-ik is het ware ik. En de grootste mens is niemand" (Tao).

Zich kunnen overgeven aan het Leven, aan het Mysterie zoals de golf aan de oceaan..."Niet mijn wil maar Uw wil geschiede" (Jezus van Nazareth).

Als je meer dan 80 bent, wat overblijft: ontroering en dankbaarheid om zoveel zegeningen, mildheid en wat wijsheid, de kleine goedheid, zich niets meer toe-eigenen, overgave in het eindige aan het (de?) Oneindige, stille verbondenheid en vriendschap, liefde ...